

แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12

นายทวี รังสิวารักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974 - 569 - 121 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014026

119417788

LEADERSHIP STYLES OF ELEMENTARY SCHOOL ADMINISTRATORS,
EDUCATIONAL REGION TWELVE

Mr. Kawee Rungsivararuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974 - 569 - 121 - 6

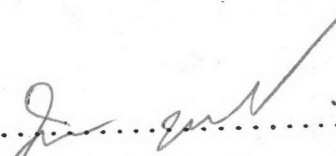
หัวข้อวิทยานิพนธ์   แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12
โดย   นายทวี รังสิวารักษ์
ภาควิชา   บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุคนธ์ภรณีย์

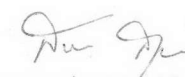

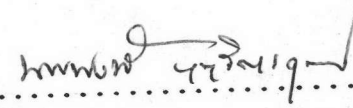
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร. ท้าว วิษวาทย์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุคนธ์ภรณีย์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุคนธ์ภรณีย์

.....กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงนงษ์ นุชจิตราดุลย์

กวี รังสิวารักษ์ : แบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 12
(LEADERSHIP STYLES OF ELEMENTARY SCHOOL ADMINISTRATORS, EDUCATIONAL
REGION TWELVE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร สุนทรทรัพย์, 113 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 และ เพื่อเปรียบเทียบแบบผู้นำระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง กับผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมของรายบุคคลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีลักษณะผู้นำแบบไม่มีประสิทธิภาพ และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลประเมินสูงและโรงเรียนที่มีผลประเมินต่ำ ส่วนใหญ่มีลักษณะผู้นำแบบไม่มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ในจำนวนผู้นำที่มีลักษณะเด่นบางประการ พบว่า ประมาณร้อยละ 20 เป็นผู้นำที่มีลักษณะอึดนิยมนิยมตามมาก คือ ใช้การตัดสินใจตามผู้เชี่ยวชาญมากเป็นพิเศษ

2. จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลประเมินสูงและผลประเมินต่ำ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ ..... 18/ D.S.M.T
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... Thirath Suanthay

KAWEE RUNGSIVARARUK : LEADERSHIP STYLES OF ELEMENTARY SCHOOL ADMINISTRATORS, EDUCATIONAL REGION TWELVE. THESIS' ADVISOR : ASST. PROF.SNANCHIT SUKONTASAP, Ph.D., 113 PP.

The purposes of this research were to investigate the leadership styles of elementary school administrators in Educational Region Twelve and to compare the leadership styles of administrators in elementary schools with high and low achievement.

The study revealed that:

1. When considering total score of an individual compared with the norm, the scores of the majority of administrators were indicative of ineffective leaders. Also, when considered by group, both the scores of administrators from high achievement schools and low achievement schools indicated the characteristics of ineffective leaders. Moreover, among the leaders with high or low degree of leadership qualities, 20 percent of administrators fell into the category of excessive Autocratic-Submissive, i.e. they excessively use resource persons in their decision making.

2. No significant difference was found between the leadership characteristics of administrators of high achievement schools and low achievement schools.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต ..... *KS* *KS*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Snanchit Sukontasap*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบความถูกต้องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับความตรงตามเนื้อหา และรองศาสตราจารย์ วาสนา โกวิทวิทยา ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้แปลมา ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พรหม เกิดนิทักษณ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต้นฉบับภาษาอังกฤษของคู่มือและแบบสอบถาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นในกาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ที่ได้ให้ข้อความรู้ อาจารย์กอบกุล นฤกษ์วัน ที่ได้ให้คำแนะนำด้วยดีมาตลอด พ.ต.ท. สนิสมุทกร จันลอย และอาจารย์เอี่ยมพร จันลอย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ คุณหาญ จันทร์ศิริ คุณวัฒนะ สິงวาลย์ คุณศักดิ์ ภูเจริญ คุณสิทธิพล สุธรรมาวิวัฒน์ และคุณจำลอง วิเชียรสมุทกร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์สัมฤทธิ์ โพธิ์จันทร์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการอัดสำเนาแบบสอบถาม และ พิมพ์วิทยานิพนธ์ บิดา มารดา ที่สนับสนุนและอนุเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนสำหรับการวิจัยครั้งนี้และ คุณนิตยา รังสิวารักษ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กวี รังสิวารักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	8
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	10
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	11
ความหมายเกี่ยวกับผู้นำ.....	14
ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ.....	18
วิธีการศึกษาการเป็นผู้นำ.....	19
ประเภทและแบบของผู้นำ.....	19
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบของการเป็นผู้นำ.....	28
คุณลักษณะของผู้นำ.....	31
การวิจัยเกี่ยวกับแบบของความ เป็นผู้นำ.....	35
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
งานวิจัยในประเทศไทย.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
	ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
	ตอนที่ 2 แบบผู้นำของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
	ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแบบผู้นำของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสองกลุ่ม.....	62
5.	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	63
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	63
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
	สรุปผลการวิจัย.....	64
	อภิปรายผลการวิจัย.....	65
	ข้อเสนอแนะ.....	69
	บรรณานุกรม.....	71
	ภาคผนวก.....	76
	ประวัติผู้เขียน.....	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	ตารางเปรียบเทียบแบบผู้นำ.....	25
2.	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและผลการประเมิน คุณภาพ.....	44
3.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	50
4.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	51
5.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	52
6.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรง ตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน.....	53
7.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง.....	54
8.	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าสู่ตำแหน่ง.....	55
9.	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ที่มีประสิทธิภาพและไร้ประสิทธิภาพ..	57
10.	จำนวนและค่าร้อยละของแบบผู้นำที่มีลักษณะเด่นในทางมากหรือน้อย แบบเดียว.....	58
11.	จำนวนของแบบผู้นำที่มีลักษณะเด่นในทางมากหรือน้อยสองแบบ...	59
12.	จำนวนของแบบผู้นำที่มีลักษณะเด่นในทางมากหรือน้อยสามแบบ...	61
13.	ผลการเปรียบเทียบแบบผู้นำของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและค่าที.....	62